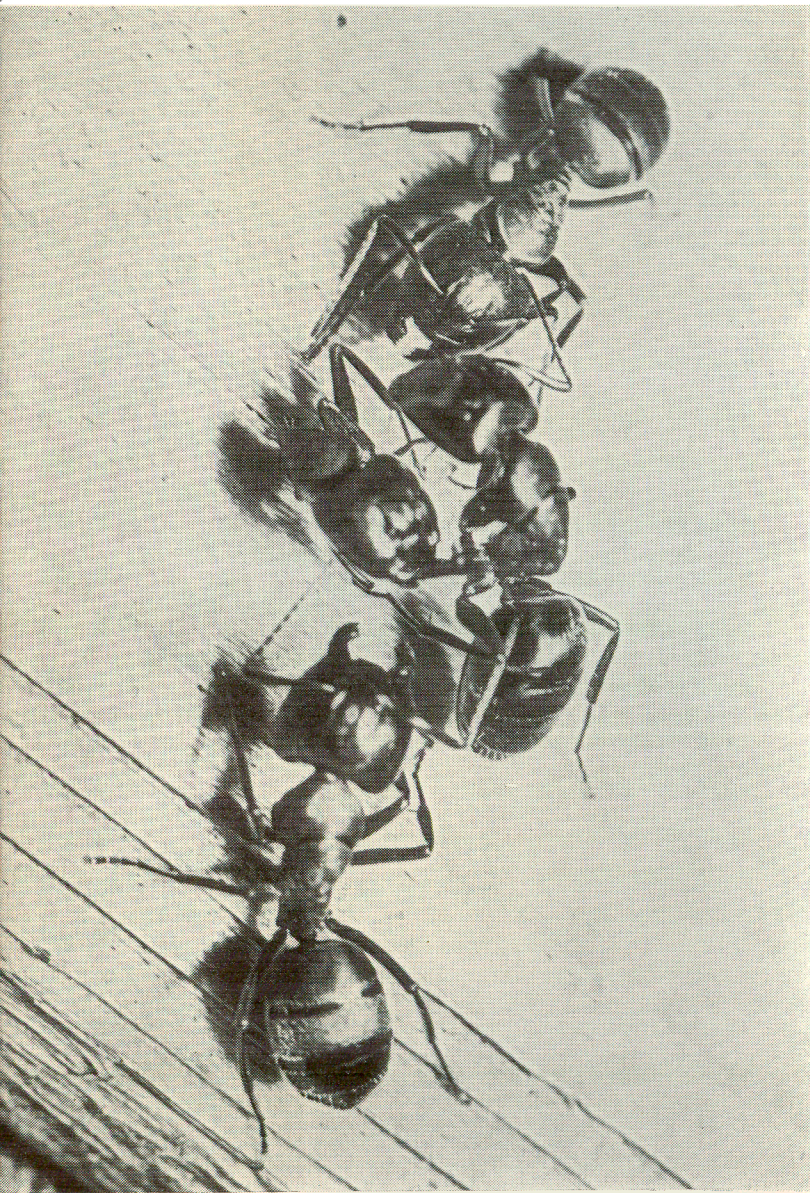

KNIHY PRO MLÁDEŽ

Čertík a jeho svět, Albatros 1978

Hmyz je docela jiný, Albatros 1978

61. výstava ilustrací a grafiky v rodném domě Václava Šolce v Sobotce Sezóna 1982. Pořadatelé: Okresní galerie v Jičíně, Osvětová beseda v Sobotce, Spolek sběratelů a přátel ex libris, kolektivní člen České společnosti pro estetiku při ČSAV v Praze, Albatros, nakladatelství pro děti a mládež v Praze. Vytiskl Mír 6, n. p., provoz 62, Praha 3.

MARCEL
SAFÍR

FOTOGRAFIE

Rodný dům

Václava Šolce

Sobotka, duben 1982

MARCEL SAFÍR se narodil v zemplínském okrese 3. července 1912, kde také absolvoval obchodní akademii. Po druhé světové válce pracoval u Státních lesů v Jizerských horách jako lesník. Z východního Slovenska si do Čech přivezl lásku k přírodě a neutuchající zvědavost odhalovat a objevovat zvláštnosti života nižších organismů. Stal se foto-reportérem projevů i záhad světa rostlin a hmyzu. Během velice plodného života shromáždil nespočetný dokumentární, fotografický materiál, doprovázený detailními popisy organismů i dějů, které v přírodě pozoroval i sám aranžoval. Z pozorování vyvodil určité závěry, které tvoří textovou část jeho pozůstalosti a jsou nedílnou součástí jeho odkazu. Jen nepatrná část z jeho práce byla publikována v časopisech Květy, Turista, Živa, v knihách Svět hmyzu (Praha 1963, Orbis) a Hmyz je docela jiný (Praha 1978, Albatros). Podílel se na vydávání almanachů Lidé, věci, dobrodružství a spolupracoval na publikaci Lovy beze zbraní (Ostrava 1967, Profil).

Marcel Safír zemřel v Jablonci nad Nisou v říjnu 1978.

Díky obětavé práci několika jeho přátel se velká část pozůstalosti uchovává v archivu Památníku národního písemnictví a část se nachází ve fotografickém oddělení Uměleckoprůmyslového muzea. Na této výstavě poodhalíme pouze zlomek z jeho archivu. Vybral si pro svá dlouhodobá pozorování také hmyz — druhotně nejbohatší skupinu živočichů na Zemi. „Zachycuji a s kamerou dokumentuji málo nebo dosud vůbec nepoznané životní projevy hmyzu“. Chtěl vyprovokovat člověka k rozeznávání „různých rovin životů různých bytostí“. Poukazoval na schopnosti jiných organismů, které člověk posuzuje a neustále srovnává se sebou samým, a které často nezapadají do oblastí jeho chápání. Opravuje vžité představy o životě nižších tvorů a nepřeceňuje ve svém filosofování počínání člověka.

Fotografie se stala jediným možným a zatím nejdokonalejším záznamem událostí z hmyzího života, jejich inteligence, instinktů, psychologie, fantazie i nepojmenovatelných projevů. Mnohdy snaha o zachycení co nejvěrnější situace pohltila estetickou i technickou úroveň fotografie. Myslím si ovšem, že v případě fotografií Marcela Safíra nešlo ani o zpopularizování vědy ani o slepý estetický záznam obrazu. Marcel Safír zaznamenával věci viděné, protože pouhý popis událostí mu již nestačil. Skrze viděné si uvědomujeme i věci nepojmenovatelné. I v případě pozorování života hmyzu je fotografie médium, které zaznamenává a vyprovokuje. Donutí nás přemýšlet i o vlastní existenci. Jednotlivé fotografie i fotografické sekvence Marcela Safíra jsou nejen důkazem o existenci jiných projevů života, ale také důkazem o způsobu myšlení autora samého.

„Nemám v úmyslu vystoupit s nějakou vlastní teorií. Místo toho předkládám s nejlepším vědomím a svědomím fakta, skutečnosti. Pouze skutečnosti! Vyslovuji pak s nimi nevyhnutelně související myšlenky a jak se domnívám stejně tak nevyhnutelné logické otázky.“

„A jen velmi nerad připouštím, že je možné, že příběhy a dokumenty podivného života těchto tvorů se lehce mohou stát důkazy, že kdysi zemská příroda byla jiná, bohatší, pestřejší a přirozenější.“
(Marcel Safír — Hmyz je docela jiný)

KATEŘINA KLARICOVÁ

